

Hevur stórt álit á arbeiðs-bólkinum

Karsten Hansen fekk í gjár handað álitid hjá arbeiðsbólkinum um Diabetisheildarætlan fyri Føroyar, og hóast Karsten Hansen, heilsumálaráðharri, ikki hevur havt høvi at lisið tað framman undan, hevur hann stórt álit á limunum í arbeiðsbólkinum

Leo Poulsen

Diabetisheildarætlanin kom í kjararvørrinum av átakinum hjá Fólkaheilsuráðnum.

- Eg fór beinanvegin undir eina heilsunýskipan so at fyrirbygging skuldi koma í hásætið, heldur enn at viðgera, tá fólk vóru blivin sjúk. Eg eri so komin eftir, at diabetis er ein hóttan ikki bert móti føroyingum, men imóti øllum heiminum í dag,

sigur Karsten Hansen, landsstýrismaður í heilsumálum.

Hann setti sær tí fyri, beinanvegin at gera nakað við málið.

- Eg setti so frægastu serfrøðingarnar, vit eiga, at gera eina heildarætlan, og tað er hana, eg havi fingið handað í dag soleiðis, at politiski myndugleikin kann fara at føra út í lívið tey tilmæli, sum bólkurin er komin til, sigur Karsten Hansen.

- Tað inniber millum annað, at fólk í nærsamfelagnum kunnu koma til eftirlit, soleiðis at sjúkan kann verða hildin undir eftirliti alla tíðina, um tú hevur fingið hana, sigur Karsten Hansen.

Landsstýrismaðurin hevur ikki sæð álitid framman udan, og kann tí ikki úttala seg ítøkiliga um tey tilmæli, ið arbeiðsbólkurin hevur sett fram.

- Eg havi jú tosað við hesi

Karsten Hansen, landsstýrismaður í heilsumálum, fær handað Diabetisheildarætlan fyri Føroyar frá samskiparanum í arbeiðsbólkinum, frá Kristianne Larsen á Lofti

Mynd: Leo Poulsen

fólkinum framman undan í sambandi við, at arbeiðið byrjaði, og mín kensla er, at tað, tey søgdu seg vilja arbeiða við framman undan, og hvat teirra íkast fór at vera, legði upp til, at tað fór at vera ein rættilig góðska í tí, tey lögdu úr hondum, sigur Karsten Hansen.

Tí hevur hann eisini eitt stórt álit á, at hesi tilmælini kunnu gjøgnumførast.

Tilmælini sett í verk

Hann undirstrikar, at hann hevur ikki lisið álitid enn, men at talan er um 18 tilmæli.

- Eg eri sannførdur um, at hetta fer at gerast ein suksse. Sjálvandi, summi av

tilmælunum kosta pengar, men eg havi sum nevnt ikki lisið, hvat mælt verður til. Eg kann ætla, at summi taka tíð, og eg kann ikki ímynda mær, at alt verður sett í gongd í senn, sigur Karsten Hansen.

Eitt nú má útbúgvingin raðfestast, so starvsfólk eru til reiðar at taka ímóti avbjóðingini.

- Men eg ivist onga løtu í, at tilmælini verða sett í verk, spurningurin er bara nær, sigur Karsten Hansen.

Farið verður nú undir fíggjarlógararbeiðið fyri komandi ár.

- Tað er mín skylda at syrgja fyri, at tað sæst aftur, at vit ætla nakað við hesum álitinum. Í hinum endanum

eru pengarnir. Samfelagið hevur brúk fyri frískum fólki fyrst og fremst, og vit skulu taka okkum av teimum, sum ikki eru frísk. Men tað, at hjálpa fólki at varðveita eitt gott lív, er okkara skylda, og tað fara vit at gera nakað við, sigur Karsten Hansen.

Hann veit ikki, hvat tað fer at kosta í fyrsta enda.

- Men í hinum endanum, tað, at fólk verða virkin á arbeiðsmarknaðinum, og hava eitt gott og virkið lív, kemur ikki bara væl við peningaliga, men tað er eisini nógv góðska í tí fyri samfelagið, sigur Karsten Hansen, landsstýrismaður í heilsumálum.

Diabetis **alvarsligt** uttan viðgerð

Arbeiðsbólkurin legði heili 18 tilmæli fyri landsstýrismannin í heilsumálum fyrrapartin í gjár. Kostráðgeving er eitt av mest týðningarmiklu tilmælunum, heldur deildarlæknin á Diabetisambulatoriinum á Landssjúkrahúsinum, Jens Andreassen

Leo Poulsen

Ein av limunum í arbeiðsbólkinum, sum hevur gjørt Diabetisheildarætlan fyri Føroyar, er Jens Andreassen, deildarlækni á Diabetisambulatoriinum á Landssjúkrahúsinum, og helst millum fremstu serfrøðingar innan diabetis í Føroyum.

- Vit hava lagt dent á, hvussu vit kunnu koma fram til, hvussu vit kunnu fáa allar læknar í Føroyum við til at geva eina optimala viðgerð. Tí tað sigur seg sjálv, at 3.000 typu 2 diabetikarar kunnu ikki ganga einsamallir, sigur Jens Andreassen.

Tað gera teir so heldur ikki, men tá vit vita, at tað eru 3.000 diabetis 2 sjúklingar í

Føroyum, 2.000 sum vita av tí, og 1.000, sum ikki vita av tí, er tað ein stór uppgáva hjá kommunulæknunum.

- Tá er tað ein stór uppgáva hjá kommunulæknunum at leita hesar upp og geva teimum optimala viðgerð, tí talan er um eina álvarsama sjúku, um hon ikki verður viðgjørd, sigur Jens Andreassen.

Arbeiðsbólkurin kemur við 18 tilmælum, har summi hava størri týðning enn onnur.

- Eitt, sum hevur stóran týðning, er at fáa ávísing til diatyst í Føroyum. Vit hava diatystar í Føroyum, sum kundu røkt uppgávuna, og tað er ein ógvuliga týðningarmikil partur av viðgerðini, at eta rættan kost, sigur Jens

Andreassen.

Hvat skal ein eta og hvat skal ein ikki eta ov nógv av, tað er eitt av tilmælunum.

- Eitt annað er, at Diabetisambulatorið átekur sær at undirvísa kommunulæknunum, so teir eru up-to-date alla tíðina, sigur Jens Andreassen.

Har verður so eisini mælt til, at kommunulæknarnir halda seg dagførdar sjálvir.

18 tilmæli

Tað er staðfest, at 2.000 føroyingar hava diabetis typu 2, men mett verður, at veruliga talið er 3.000, og tað er góð orsök at halda tað.

- Har eri eg í teirri hepnu støðu, at eg sjálvur, saman við Pál Weihe og hansara

Jens Andreassen segði nøkur orð í sambandi við, at arbeiðsbólkurin handaði landsstýrismanninum í heilsumálum Diabetisheildarætlanina fyri Føroyar

Mynd: Leo Poulsen

fólki, hava gjørt eina umfatandi kanning, har vit hava tikið ein stóra stikkroynd av Føroya fólki millum 40 og 79 ár, har yvir 3.000 eru spurð. Og tað er ein rættiliga stór stikkroynd, og tí kunnu vit úttala okkum rættiliga víst um, hvussu nógv hava diabetis typu 2, sigur Jens Andreassen.

Tá tey so fáa fatur á hesum fólkunum, eru tað nøkur, sum hava diabetis.

- So har fingið vit álitandi tøl, sum vit hava kunna brúkt at rokna út, alt eftir hvussu nógv fólk eru í fólkapýramiduni í Føroyum, hvussu nógv hava diabetis typu 2, sigur Jens Andreassen.

Ein útrokning gav 3.096, og ein onnur gav beint undir 3.000.

- Vit hava sum nevnt lagt 18 tilmæli fyri landsstýrismannin, og har mugu vit so hava tað álit á politisku skipanina, at hon fangar boðskapin og tekur hann til sín. Tað er jú eisini teirra øki, hendan heilsuábyrgdin. Nógvir av føroyingunum, sum hava fingið diabetis, kunnu ikki lastast fyri tað, sigur Jens Andreassen.

Tað verður sagt, at talan er um eina lívsstíl sjúku, men tað liggur eisini í genunum.

- Spurningurin er so, nær hon brýtur fram. Onkur er kanska »programmeraður« at fáa sjúkuna, tá hann fyllir 70, men lívsstíllurin ger so, at hon brýtur út, tá hann er 40. Tí haldi eg, at politikararnir eiga at lurta eftir tilmælinum. Eg haldi ikki, at vit eru annað enn varin í okkara tilmæli, sum er bygt á data, sum vit hava fingið úr øðrum londum, sigur Jens Andreassen, deildarlækni á Diabetisambulatoriinum á Landssjúkrahúsinum.